

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2002-1-25 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 02-42/489-205
Karar Tarihi : 4.7.2002

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU
Üyeler : Dr. Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, A.Ersan GÖKMEN,
R. Müfit SONBAY, Murat GENCER, Mustafa PARLAK,
Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ

B- RAPORTÖRLER: Özgür BAL, Salim AYDEMİR

C- ŞİKAYET EDEN : - Ecz. Sibel ULUTAŞ (Mavi Eczane sahibi)
Temsilcisi: Av. Mustafa Kemal ALİBEY
PTT Sok. Kardeşler İşmerkezi No:7 Kat:3 Malatya

D- HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR:

- Hedef Ecza Deposu Ticaret A.Ş. Fırat-Malatya Şubesi
Uçbağlar Mah. Nevzatbey Cad. Çöşnük-Malatya
- Selçuk Ecza Deposu Ticaret ve Sanayi A.Ş. Malatya Şubesi
Hanımın Çiftliği Köprüağzı Mah. Ahmet Keleşoğlu Sok.
No:3 Malatya
- Malatya Eczacılar Odası ve Yöneticileri
Mecidiye Han Kat:4 Malatya

E- DOSYA KONUSU: Selçuk Ecza ve Hedef Ecza depolarının, Malatya 22. Bölge Eczacı Odası yönetimi tarafından baskı yapıldığı gerekçesi ile aralarında anlaşarak ayrımcı uygulama yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiası.

F- İDDİALARIN ÖZETİ: Malatya 22. Bölge Eczacı Odasının baskısıyla Hedef Ecza Deposu Ticaret A.Ş. ve Selçuk Ecza Deposu Ticaret ve Sanayi A.Ş.'nin, şikayetçi eczaneye yaklaşık 2 aylık bir süreyle sadece peşin ödeme karşılığında mal verdiği, sevkiyat yapılmaması suretiyle ayrımcılık yapıldığı iddia edilmektedir.

G- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 20.2.2002 tarih, 918 sayı ve 22.3.2002 tarih, 1333 sayı ile giren başvuru ile ilgili olarak hazırlanan 5.4.2002 tarih ve 2002-1-25/BN-02-SA sayılı bilgi notu, 16.4.2002 tarih ve 02-24 sayılı

02-42/489-205

Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, aynı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 21.6.2002 tarih ve 2002-1-25/ÖA-02-ÖB sayılı Önaraştırma Raporu sunulmuş, ancak 27.6.2002 tarih ve 02-41 sayılı Kurul toplantısında, 22.3.2002 tarih, 1333 sayılı şikayet dilekçesinin de incelenerek raporun yeniden düzenlenmesine karar verilmiştir.

İlgili karar çerçevesinde hazırlanan 1.7.2002 tarih, 2002-1-25/ÖA-02-ÖB sayılı Önaraştırma Raporu 1.7.2002 tarih, REK.0.05.00.00/77 sayılı Başkanlık önergesi ile 02-42 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, şikayet edilen taraflar hakkında ileri sürülen "aralarında anlaşarak ayrımcı uygulamalarda buldukları" iddiasına ilişkin olarak somut ve ciddi bulgulara ulaşılamaması nedeniyle soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmektedir.

I- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. Ürün Pazarı

Beşeri ilaçlar, doğrudan insan sağlığıyla ilgili, insan tedavisine yönelik ilaçlardır. Beşeri ilaçları tedavi gruplarına göre aşağıdaki şekilde sınıflandırmak mümkündür: Antibiyotikler, ağrı kesiciler, soğuk algınlığı ve öksürük ilaçları, romatizma ilaçları, vitaminler-mineraller-kan yapıcı ilaçlar, deri hastalıkları ve sindirim sistemi ilaçları, kulak-burun-boğaz ve göz ilaçları, hormonlar, kalp ve damar hastalıkları ilaçları, sinir sistemi ilaçları, spazm çözücü ilaçlar, antihistaminikler, astım ilaçları, parazit ilaçları, tansiyon düşürücüler ve diüretikler, laksatifler, diyare ilaçları, diğer ilaçlar.

Önaraştırmaya konu olan şikayet, farmasötik ilaç satışları ile ilgili olması nedeniyle ilgili ürün pazarı eczanelerde satılan beşeri ilaç pazarı olarak belirlenmiştir.

I.1.2. Coğrafi Pazar

İlgili ürünün özellikleri dikkate alındığında, ilaçların eczanelere kısa süre içinde ulaştırılmasının önem arzemesi nedeniyle, ilgili coğrafi pazarın bölgesel olarak tanımlanması gerekmektedir. Bu çerçevede, ecza depolarının bölgesel yapılanmaları ile şikayete konu şubelerinin satış yaptığı il ve ilçeler dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar Malatya, Adıyaman, Tunceli, Elazığ, Diyarbakır, Batman, Siirt ve Şırnak illeri olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, ayrıca raportörlerin 6.6.2002 tarihinde yaptıkları görüşmede anlatılanlardan; şikayetçi Mavi Eczane sahibi Sibel Ulutaş'ın, Hedef ve Selçuk ecza depolarınca eczanesine 8.2.2002 tarihinden başlamak üzere yaklaşık iki ay ticari teamüllere aykırı olarak ve herhangi bir ticari gerekçe olmaksızın sadece peşin ödeme ile mal verildiğini, sevkiyat yapılmaması suretiyle kendisi aleyhine ayrımcılık yapıldığını, bu uygulamanın Nisan ayının ortalarında son bulunduğunu, ancak bu süreç içinde büyük ticari zarara uğradığını, bilhassa acil karşılanması gereken ilaçlar bakımından ildeki Selçuk ve Hedef ecza depolarına bağımlı olduğunu, Eczacılar Odası'ndan gelen etkiler nedeniyle Selçuk ve Hedef ecza depolarının bu şekilde davrandığını ifade ettiği anlaşılmıştır.

Söz konusu iddialar üzerine Raportörler tarafından Hedef Ecza Deposu yetkilisi ile yapılan görüşmede, adı geçen deponun Sağlık Bakanlığı'nın getirdiği koşullar altında çalıştığı, eczaneler ile olan ilişkilerde çeşitli finansal ve etik sorunlarla karşılaşıldığı, İl Sağlık Müdürlüğü, Eczacılar Odası ve Savcılık gibi kanallardan edinilen bilgiler doğrultusunda eczanelerle ticari ilişkilerin devam edip etmeyeceğine karar verildiği, finansal ve etik açılardan problemlili olan eczanelerin kapanma ihtimalinin bulunmasından dolayı, bu eczanelerle ticari ilişkilerin sürdürülmesinin belli riskler ortaya çıkardığı, hali hazırda 3-4 eczane ile olan ticari ilişkilerinin, eczanelerin büyük risk altında olmalarından dolayı durdurulduğu belirtilmiştir.

Nitekim Hedef Ecza Deposu'ndan elde edilen, Hedef Grubu'nun Yönetimi tarafından ecza depolarının genel müdürlerine hitaben yazılan yazıda, "*Çek ertelemesi kesinlikle yapmayın. Bugünkü şartlarda çek ertelenmez, Takasa gitti diyeceksiniz. Vade farkı ile uzatmayınız. Tahsilata çok önem verin. Eczane dışı iş yapan eczanelerden uzak durun. Tahsilatı aksatan eczanelere mal vermemeye bakın. Riskleri azaltın.*" ifadeleri; diğer bir belgede ise, "*Satışı artırırken riskli satıştan mutlak surette kaçınacaksınız. Bunun için de Bölge Direktörlüğü ve onun bünyesindeki risk izleme birimi ile ve gerektiğinde de Grup Merkezi ile birlikte davranacaksınız.*" ifadesi yer almaktadır. Bu belgeler dikkate alındığında, firma stratejisinin, çeşitli riskler taşıyan eczanelerle ticari ilişkileri bu riskleri ortadan kaldıracak şekilde düzenlemek olduğu anlaşılmaktadır. Karşılaşılan risklerin belirlenmesini içeren başka bir belgede de, sektördeki risklerinin müşterilerden olan toplam alacaklarını kapsadığı, bu risklerin tespiti için piyasadan çeşitli kanallarla elde edilen bilgilerin değerlendirilmesi gerektiği, buna yönelik grup depoları, rakip depolar, ilgili eczanenin çalıştığı kurumlar ve eczanenin doğrudan kendisinden istihbarat yapılabileceği ve ayrıca söz konusu eczanelerin çalışma kurallarına uyumları açısından meydana gelen sorunların da risklere sebep olduğu anlaşılmaktadır.

02-42/489-205

Mavi Eczane'nin ayrımcılık yapıldığını iddia ettiği 8 Şubat 2002 ile Nisan 2002 tarihlerini kapsayacak şekilde, Selçuk Ecza Deposu'ndaki açık çek ve senet hesabı incelendiğinde, anılan eczanenin ödemelerinde toplam 20 günlük bir gecikmenin bulunduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1- Mavi Eczane'nin Selçuk Ecza Deposu'nda açık çek ve senet hesabı

Giriş Tarihi	Çek Tarihi/ Senet Vadesi	Tahsil Tarihi	Gecikilmiş Gün Sayısı
19.11.01	12.01.02	14.01.02	2
10.01.02	20.01.02	22.01.02	2
10.01.02	01.02.02	04.02.02	3
07.02.02	22.02.02	01.03.02	7
07.03.02	09.03.02	12.03.02	3
07.03.02	04.05.02	07.05.02	3

Benzer şekilde Mavi Eczane'nin Hedef Ecza Deposu'ndaki açık çek ve senet hesabının olduğu ilgili dönemlere bakıldığında ise, ödemelerde toplam 52 günlük gecikmenin bulunduğu anlaşılmıştır. Ayrıca ayrımcılık yapıldığının iddia edildiği 2002 yılı Şubat-Nisan ayları arasında gerçekleşen işlemlerden büyük bir çoğunluğunun vadesiz ya da çok kısa vadeli işlemlerden oluştuğu görülmekle beraber, 3 aya kadar vadeli işlemlere de rastlanılmaktadır.

Tablo 2- Mavi Eczane'nin Hedef Ecza Deposu'nda açık çek ve senet hesabı

Giriş Tarihi	Çek Tarihi/ Senet Vadesi	Tahsil Tarihi	Gecikilmiş Gün Sayısı
15.01.02	15.02.02	18.02.02	3
31.12.01	17.02.02	19.02.02	2
31.12.01	20.02.02	02.03.02	10
31.12.01	22.02.02	02.03.02	8
08.02.02	28.02.02	06.03.02	6
15.01.02	15.03.02	22.03.02	7
31.12.01	16.03.02	19.03.02	3
31.12.01	20.03.02	21.03.02	1
31.12.01	23.03.02	27.03.02	4
15.01.02	23.03.02	26.03.02	3
07.03.02	26.03.02	27.03.02	1
04.04.02	07.04.02	08.04.02	1
08.02.02	13.04.02	16.04.02	3

Öte yandan, Malatya Eczacılar Odası Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyesi ile yapılan görüşmede yetkililerin, kendilerinin bölgelerindeki eczaneleri denetleme görevlerini yerine getirdiklerini, bu denetlemeler neticesinde Mavi Eczane'ye, eczanede kupürü kesik ilaç bulundurulması eyleminden dolayı Türk Eczacılar Birliği Yüksek Haysiyet Divanı tarafından ceza verildiğini ifade ettikleri anlaşılmıştır.

Dolayısıyla geçici olarak vadeli mal vermeme eylemi, yukarıda yer verilen objektif ve ekonomik gerekçelere dayandığı ölçüde ve ticari hayatın normal akışının

gereği olması nedeniyle, ayrımcılık olarak nitelendirilemeyecektir. Kaldı ki, ilgili ecza depoları tarafından Mavi Eczaneye mal verilmediği ya da vadeli mal verilmediği yönünde bir sonuca ulaşılamamıştır. Yukarıda da belirtildiği üzere ayrımcılık yapıldığı iddia edilen dönemde dahi vadeli satışların olduğu görülmüştür.

Şikayet dilekçesi eki noter tutanağında yer alan ve Hedef Ecza Deposu muhasebe müdürü tarafından söylendiği belirtilen *"Mehmet Bey ile görüşüp Malatya Emniyet Müdürlüğü'nün 2002 yılına ait anlaşmasını yapmadığınız takdirde herşeyin normal olacağını, bunun sebebinin de; Eczacılar Odası yöneticilerinden Ali Tirit, Kemal Erkuş, Mümtaz Kaplan, Şinasi Saruhan ve Selçuk Ecza Deposu Eczacısı İnci Hanımın sözlü olarak baskı yaptıklarından dolayı bu işin böyle geliştiği..."* ifadesine ilişkin olarak Raportörler, Hedef Ecza Deposu muhasebe müdürü ile görüşmüşler ve anılan yetkili bu ifadeleri söylemediğini beyan etmiştir. Bu çerçevede, yapılan inceleme ve anılan ecza depoları yetkililerinin beyanlarından anlaşıldığı üzere, şikayetçi eczaneye hiç mal verilmemesinin söz konusu olmadığı, iddianın esas itibarıyla diğer eczanelere tanınan kolaylıkların şikayetçiye tanınmaması yönünde olduğu anlaşılmıştır.

Noter tutanağında tespit edilen diğer bir husus ise, belli bir tarihte söz konusu eczaneden, ilgili ecza deposu nezdinde ödenmemiş borcu bulunmamasına rağmen, ödemeyi peşin olarak yapmasının talep edilmesidir. Burada da iddia mal vermeyi reddetme değil, ayrımcılık yapıldığı şeklindedir. Yukarıda yer verildiği üzere, finansal riskler dışında da risklerin bulunması nedeniyle (Örneğin, sahte kupür bulundurma) ecza depolarının, objektif ve ekonomik gerekçelere dayanarak geçici olarak vadeli mal vermemeleri ayrımcılık olarak değerlendirilmemektedir.

Ayrıca dosya mevcudu bilgi ve belgelerde yer alan ifadelerden, bölgedeki ecza depoları arasında, müşteri konumundaki eczanelerin kendilerinden mal almasını sağlama konusunda yoğun rekabetin bulunduğu, bu amaçla ecza depolarının vade seçenekleri sunmak, iskonto yapmak, eczanelerle daha yakın ilişkiler içine girerek olumlu yanlarını tanıtmak gibi çeşitli uygulamalara yöneldikleri anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, ilgili ecza depolarının, müşteriler arasında herhangi bir ayrımcı uygulamaya giderek bundan ekonomik çıkarlar elde etme amaçlarının da bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde, ilgili ecza depoları tarafından söz konusu eczaneye mal verilmemesi eyleminin gerçekleşmediği, iddia edilen dönemde mutlak olarak vadeli mal verilmemesinin de söz konusu olmadığı, çek ve senet ödemelerindeki gecikmeler ile kupürü kesik ilaç bulundurma gibi davranışlar çerçevesinde ortaya çıkan riskler nedeniyle anılan dönemde ecza depolarınca eczaneye vadeli mal verilmese dahi bu durumun objektif ve ekonomik gerekçelere dayandığı anlaşılmaktadır.

02-42/489-205

J- SONUÇ

Hedef Ecza Deposu Ticaret A.Ş. Fırat-Malatya Şubesi ile Selçuk Ecza Deposu Ticaret ve Sanayi A.Ş. Malatya Şubesi'nin, aralarında anlaşarak ayrımcı uygulamalarda buldukları iddiasına ilişkin olarak somut ve ciddi bulgulara ulaşamaması nedeniyle, şikayet edilenler hakkında 4054 sayılı Kanun kapsamında bir soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

02-42/489-205

Rekabet Kurulu'nun 4.7.2002 Gün ve 02-42/489-205 Sayılı Karar'ına
KARŐI OY GEREKÇESİ

Konu ile ilgili naraŐtırma kapsamında çok yzeyssel bir inceleme yapıldığı, rneğın Eczacı Sibel Ulutaş'ın Malatya Emniyet Müdürlüğü ile 2002 yılı için anlaŐma yapmaktan vazgeirilmek istendiği, T.C. Malatya I.Noteri Nedim Aksan'ın 7.3.2002 tarihinde yaptığı tespitle kanıtlandığı halde bu noktanın üzerinde durulmadığı, öteyandan sözkonusu edilen kriz döneminde risk azaltmak gerekçesiyle Malatya'daki diğer eczanelere Mavi Eczane'ye yapılanın benzeri koşullar dayatılıp dayatılmadığının incelenmediği gerekçesiyle ve bu önemli noktalar baŐta olmak üzere daha çok bilginin gnŐuėına çıkarılmasının sağlanması için bir soruşturma açılmasının yararlı olacağı inancıyla Kurul'un baŐlıkta anılan Karar'ına katılmadım.

Murat GENCER
Kurul yesi